

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyaē ayōdhyākāṇḍē

॥ ṣōḍaśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ śōḍaśaḥ sargaḥ ॥

śrīrāmasadmani praviṣṭēna sumantrēṇa śrīrāmaṃ prati
mahārājasandēśasya śrāvaṇaṃ sītayānumatēna śrīrāmēṇa
salakṣmaṇēna rathamāruhya gītavādyasahakārēṇa pathi
paurāṇaṃ strīpuruṣāṇaṃ vividhā vārtā ākarṇayatā
prasthānam

sa tadantaḥpuradvāraṃ
samatītya janākulam |
praviviktāṃ tataḥ kakṣyā -
māsasāda purāṇavit || 2.16.1 ||

prāsakārmukabibhradbhi -
ryuvabhirmṛṣṭakuṇḍalaiḥ |
apramādibhirēkāgraiḥ
svānuraktairadhiṣṭhitām || 2.16.2 ||

tatra kāṣāyiṇō vṛddhān
vētrapāṇīn svalaṅkṛtān |
dadarśa viṣṭhitān dvāri
stryadhyakṣān susamāhitān || 2.16.3 ||

tē samīkṣya samāyāntaṃ
 rāmapriyacikīrṣavaḥ |
 sahasōtpatitāḥ sarvē
 hyāsanēbhyaḥ sasambhramāḥ || 2.16.4 ||

tānuvāca vinītātma
 sūtaputraḥ pradakṣiṇaḥ |
 kṣipramākhyāta rāmāya
 sumantrō dvāri tiṣṭhati || 2.16.5 ||

tē rāmamupasaṅgamyā
 bhartuḥ priyacikīrṣavaḥ |
 sahabhāryāya rāmāya
 kṣipramēvācacakṣirē || 2.16.6 ||

prativēditamājñāya
 sūtamabhyantaraṃ pituḥ |
 tatraivānāyayāmāsa
 rāghavaḥ priyakāmyayā || 2.16.7 ||

taṃ vaiśravaṇasaṅkāśa -
 mupaviṣṭaṃ svalaṅkṛtaṃ |
 dadarśa sūtaḥ paryaṅkē
 sauvarṇē sōttaracchadē || 2.16.8 ||

varāharudhirābhēṇa
 śucinā ca sugandhinā |
 anuliptaṃ parārghyēna
 candanēna parantapam || 2.16.9 ||

sthitayā pārśvataścāpi
 vālavyajanaḥastayā |
 upētaṁ sītayā bhūya -
 ścitrayā śaśinaṁ yathā || 2.16.10 ||

taṁ tapantamivāditya -
 mupapannaṁ svatējasā |
 vavandē varadaṁ vandī
 vinayajñō vinītavat || 2.16.11 ||

prāñjaliḥ sumukhaṁ dṛṣṭvā
 vihāraśayanāsanē |
 rājaputramuvācēdaṁ
 sumantrō rājasatkṛtaḥ || 2.16.12 ||

kausalyā suprajā rāma
 pitā tvāṁ draṣṭumicchati |
 mahiṣyāpi hi kaikēyyā
 gamyatāṁ tatra mā ciram || 2.16.13 ||

ēvamuktastu saṁhr̥ṣṭō
 narasiṁhō mahādyutiḥ |
 tataḥ sammānayāmāsa
 sītāmidamuvāca ha || 2.16.14 ||

dēvi dēvaśca dēvī ca
 samāgamyā madantarē |
 mantrayētē dhruvaṁ kiñci -
 dabhiṣēcanasaṁhitam || 2.16.15 ||

lakṣayitvā hyabhiprāyaṃ
 priyakāmā sudakṣiṇā |
 sañcōdayati rājānaṃ
 madarthamasitēkṣaṇā || 2.16.16 ||

sā prahr̥ṣṭā mahārājaṃ
 hitakāmānuvartinī |
 jananī cārthakāmā mē
 kēkayādhipatēḥ sutā || 2.16.17 ||

diṣṭyā khalu mahārājō
 mahiṣyā priyayā saha |
 sumantraṃ prāhiṇōd dūta -
 marthakāmakaraṃ mama || 2.16.18 ||

yādr̥śī pariṣat tatra
 tādr̥śō dūta āgataḥ |
 dhruvamadyaiva māṃ rājā
 yauvarājyē'bhiṣēkṣyati || 2.16.19 ||

hanta śīghramitō gatvā
 drakṣyāmi ca mahīpatim |
 saha tvaṃ parivārēṇa
 sukhamāssva ramasva ca || 2.16.20 ||

patisammānitā sītā
 bhartāramasitēkṣaṇā |
 ā dvāramanuvavrāja
 maṅgalānyabhidadhyuṣī || 2.16.21 ||

rājyaṃ dvijātibhirjuṣṭaṃ
 rājasūyābhiṣēcanam |
 kartumarhati tē rājā
 vāsavasyēva lōkakṛt || 2.16.22 ||

dīkṣitaṃ vratasampannaṃ
 varājinadharaṃ śucim |
 kuraṅgaśṛṅgapāṇim ca
 paśyantī tvāṃ bhajāmyaham || 2.16.23 ||

pūrvāṃ diśaṃ vajradharō
 dakṣiṇāṃ pātu tē yamaḥ |
 varuṇaḥ paścimāmāśāṃ
 dhanēśastūttarāṃ diśam || 2.16.24 ||

atha sītāmanujñāpya
 kṛtakautukamaṅgalaḥ |
 niścakrāma sumantrēṇa
 saha rāmō nivēśanāt || 2.16.25 ||

parvatādiva niṣkramya
 siṃhō giriguhāśayaḥ |
 lakṣmaṇaṃ dvāri sō'paśyat
 prahvāñjalipuṭaṃ sthitam || 2.16.26 ||

atha madhyamakakṣyāyāṃ
 samāgacchat suhrjjanaiḥ |
 sa sarvānarthinō drṣṭvā
 samētya pratinandya ca || 2.16.27 ||

tataḥ pāvakaśaṅkāśa -
 mārurōha rathōttamam |
 vaiyāghraṁ puruṣavyāghrō
 rājitaṁ rājanandanaḥ || 2.16.28 ||

mēghanādamasambādhaṁ
 maṇihēma vibhūṣitaṁ |
 muṣṇantaṁiva cakṣūṁṣi
 prabhayā mēruvarcasam || 2.16.29 ||

karēṇuśisūkalpaiśca
 yuktaṁ paramavājibhiḥ |
 hariyuktaṁ sahasrākṣō
 rathamindra ivāśugam || 2.16.30 ||

prayayau tūrṇamāsthāya
 rāghavō jvalitaḥ śriyā |
 sa parjanya ivākāśē
 svanavānabhinādayan || 2.16.31 ||

nikētānniryayau śrīmān
 mahābhrādiva candramāḥ |
 citracāmarapāṇistu
 lakṣmaṇō rāghavānujaḥ || 2.16.32 ||

jugōpa bhrātaraṁ bhrātā
 rathamāsthāya pṛṣṭhataḥ |
 tatō halahalāśabda -
 stumulaḥ samajāyata || 2.16.33 ||

tasya niṣkramamāṇasya
 janaughasya samantataḥ |
 tatō hayavarā mukhyā
 nāgāśca girisannibhāḥ || 2.16.34 ||

anujagmustathā rāmaṃ
 śataśō'tha sahasraśaḥ |
 agrataścāsyā sannaddhā -
 ścandanāgurubhūṣitāḥ || 2.16.35 ||

khadgacāpadharāḥ śūrā
 jagmurāśaṃsavō janāḥ |
 tatō vāditraśabdāśca
 stutiśabdāśca vandinām || 2.16.36 ||

siṃhanādāśca śūrāṇām
 tataḥ śuśruvirē pathi |
 harmyavātāyanasthābhi -
 rbhūṣitābhiḥ samantataḥ || 2.16.37 ||

kīryamāṇaḥ supuṣpaughai -
 ryayau strībhīrarindamaḥ |
 rāmaṃ sarvānavadyāṅgyō
 rāmapiprīṣayā tataḥ || 2.16.38 ||

vacōbhiragryairharmyasthāḥ
 kṣitisthāśca vavandirē |
 nūnaṃ nandati tē mātā
 kausalyā mātṛnandana || 2.16.39 ||

paśyantī siddhayātram tvām
 pitryaṃ rājyamupasthitam |
 sarvasīmantinībhyaśca
 sītām sīmantinīm varām || 2.16.40 ||

amanyanta hi tā nāryō
 rāmasya hṛdayapriyām |
 tayā sucaritaṃ dēvyā
 purā nūnaṃ mahat tapaḥ || 2.16.41 ||

rōhiṇīva śasāṅkēna
 rāmasaṃyōgamāpa yā |
 iti prāsādaśṛṅgēṣu
 pramadābhirnarōttamaḥ |
 śuśrāva rājamārgasthaḥ
 priyā vāca udāhṛtāḥ || 2.16.42 ||

sa rāghavastatra tadā pralāpān
 śuśrāva lōkasya samāgatasya |
 ātmādhikārā vividhāśca vācaḥ
 prahr̥ṣṭarūpasya purē janasya || 2.16.43 ||

ēṣa śriyaṃ gacchati rāghavō'dya
 rājaprasādād vipulāṃ gamiṣyan |
 ētē vayaṃ sarvasaṃṛddhakāmā
 yēṣāmayāṃ nō bhavitā praśāstā || 2.16.44 ||

lābhō janasyāsyā yadēṣa sarvaṃ
 prapatsyatē rāṣṭramidaṃ cirāya |

na hyapriyaṃ kiñcana jātu kaścit
paśyēna duḥkhaṃ manujādhipē'smin || 2.16.45 ||

sa ghōṣavadbhiśca hayairmataṅgajaiḥ
puraḥsaraiḥ svastikasūtamāgadhaiḥ |
mahīyamānaḥ pravaraiśca vādakai -
rabhiṣṭutō vaiśravaṇō yathā yayau || 2.16.46 ||

karēṇumātaṅgarathāśvasaṅkulaṃ
mahājanaudhaiḥ paripūrṇacatvaram |
prabhūtaratnaṃ bahupaṇyasañcayaṃ
dadarśa rāmō vimalaṃ mahāpatham || 2.16.47 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvyē
ayōdhyākāṇḍē ṣōḍaśaḥ sargaḥ ||